

TÁJÉKOZTATÓ

A MACONKAI VÍZTÁROZÓ ÉS TÓRENDSZERE RENDKÍVÜLI VÍZPÓTLÁSÁNAK BEFEJEZÉSÉRŐL, VALAMINT A III. TÓRÉSZLET HORGÁSZATÁNAK ÚJRAINDÍTÁSÁRÓL

Augusztus 21-i és 26-i keltezésű tájékoztatóinkban részletesen beszámoltunk a tórendszer III. tórészletének kritikus vízminőségi helyzetéről, majd a sikeres védekezés eredményeiről. Mivel gyorsan stabilizálódott a vízminőség, a részleges halpusztulás már a múlté, ám a biztonság és a nyugalom még messze van, mert sajnos újra, napról-napra csökken a mennyiség. Ennek oka, hogy már egy hete befejeződött a rendkívüli vízpótlás, ám a víz továbbengedése a csökkentésre, vagy a részleges leállításra irányuló kérések ellenére is folyamatos. Az élet azonban megy tovább, így péntektől újra megnyílik a III. tórészlet horgászata. A hiteles tájékoztatás érdekében a BSHE ismerteti a jelenlegi helyzetet, s jelzi, hogy a médiát e formában kívánja tájékoztatni, kérve a tájékoztató szövegének pontos, elfogulatlan átvételét.

Mint ismert, augusztus 20-án azonnal megkezdődött helyi védekezés, a műszaki beavatkozások megszervezése, majd még aznap délután helyi horgászati tilalom is került bevezetésre. A vízforgatók és egy átemelő szivattyú telepítése, a II. tórészlet és a III. tórészlet zsilipjének kinyitása, kapcsoltan a végrehajtott halmentés és a halszöktetés, végül az előtározóból megkezdett részleges vízpótlás szerencsére meghozta a várt eredményeket.

Észelve a váratlanul bekövetkezett rendkívüli helyzetet, a Közép-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság (KDV-VIZIG) augusztus 22-én I. fokú vízminőség-védelmi készültséget vezetett be, majd azt egy nap múlva III. fokúra emelte. Ekkortól a hatályos jogszabályok szerint a védekezési feladatok elvégzése már a KDV-VIZIG feladata volt, ideértve a vízpótlás megszervezését, végrehajtását is. A szakemberek azonnal meg is kezdték a Mátraszelei-víztározóra a szivattyú telepítését, illetve a III. tórészletre egy speciális levegőztető berendezés beállítását. A BSHE szintén beüzemelt egy újabb szivattyút a II. és III. tórészlet vízkészletének gyorsított átcserélésére.

Az összehangolt, gyors és hatékony beavatkozások eredményeként augusztus 22-től megszűnt a haltetek megjelenése, majd augusztus 23-án a MOHOSZ segítségével sor kerülhetett a begyűjtött tetemeknek az ATEV debreceni telephelyére történő elszállítására is. A mérlegelt súly végül 2120 kg volt, ez a becsült III. tórészleti halállomány 13,5%-a. A tetemek mintegy 60%-át (kb. 1250 kg) különféle keszeg tette ki, de elpusztult továbbá kb. 5 mázsa harcsa, 2 mázsa süllő és hasonló mennyiségben egyéb halfajok egyedei is. Az elpusztult állomány pótlási értéke nettó 2,9 millió forint.

A folytatásban a KDV-VIZIG 2022. augusztus 23-án megkezdte a levegőztetést, majd 2022. augusztus 24-én reggel a Mátraszelei-víztározóból (Mizserfai-tározó) történő szivattyúzásos vízpótlást. A havária-helyzet hatékony kezelése érdekében most első alkalommal szükségessé vált a Homokterenyei-tóból történő eseti vízpótlás is, mert a mátraszelei vízszint is jóval alacsonyabb volt az ilyenkor megszokottnál. A lakosság helyszíni és hiteles tájékoztatása, majd a képviselő-testület ülése, illetve azon hozott határozata augusztus 26-án Homokterenyén is megkezdődött a szivattyúzás. Mindkét esetben a Zagyva medre volt a vízszállítási útvonal, s maga a száraz meder feltöltése, feltöltődése is több ezer köbméter vizet vett igénybe.

Augusztus 26-án a KDV-VIZIG hivatalosan jelezte, hogy rendelkezésre álló vízkészletek hatékony gazdálkodása érdekében megkereste a Heves Megyei Vízmű Zrt.-t, hogy nyilatkozzon az aktuálisan elégséges mértékű vízmennyiségről a bátonyterenyei felszíni vízkivételének szempontjából. Mint írták, „állásfoglalásuk alapján a továbbengedett vízmennyiséget nem áll módunkban csökkenteni”.

Más lehetőség hiányában így a mátraszelei helyszínen 0-24 h üzemmóddal, a homokterenyei helyszínen a nappali órákban tovább folytatódott a víz Zagyvamederbe való betáplálása. Előbb a Homokterenyei-tóból engedélyezett -15 cm-es keret fogyott el, majd a szivattyús vízpótlás eredményeképpen a Mátraszelei-víztározóból a korábbi megállapodásnak megfelelő -100 cm vízszint csökkenés is bekövetkezett, így a rendkívüli vízpótlás szeptember 6-án leállt. Ugyanezen a napon a III. tőegység vízterében elhelyezett mérőműszer oldott oxigén eredményeire való tekintettel a tőegység levegőztetése is befejeződött.

A KDV-VIZIG megállapította, hogy a Maconkai-víztározó és tőrendszere vízminősége az elvégzett beavatkozásoknak köszönhetően javult, az algapopuláció lecsökkent, valamint az oldott oxigén koncentrációja halélettani szempontból mindenhol megfelelő értékeket mutat. Ezt a 2022. szeptember 7-én vett minták helyszíni, valamint laborvizsgálati eredményei is alátámasztották. Így a kárelhárítási beavatkozások végzése a továbbiakban nem volt indokolt, ezért az időközben II. fokúra mérsékelt vízminőség védelmi készültséget az igazgatóság szeptember 8-án megszüntette, majd a területről levonult. Az azóta eltelt közel egy héten néhány lokális alganövekményt kellett még rutinszerűen, megelőzőként kezelnie a BSHE munkatársainak, de károk már nem keletkeztek, köszönhetően az időközben hűvösebbre fordult időjárásnak is.

Az elmúlt időszak folyamatai, a hiteles mérési eredmények alapján a BSHE Elnöksége úgy döntött, hogy a III. tórészleten még hatályban lévő horgászati tilalmat szeptember 16-tól feloldja. Ezzel a rendkívüli helyzet okán augusztus 20-án elrendelt helyi védekezés szeptember 15-én éjfélkor megszűnik, a továbbiakban megerősített figyelőszolgálat kíséri szemmel a vízminőségi folyamatokat. A BSHE kéri a horgászokat, hogy az érintett tórészlet fogásairól számoljanak be a halőröknek, mert ezen információk is segíteni fogják a kedvező vízminőség és mennyiség esetére tervezett haltelepítéseket.

Zárásként, az objektív tájékoztatás érdekében érdemes újra rögzíteni a tényeket. A Maconkai-víztározóból a víz továbbengedése a hatályos üzemeltetési szabályzatnak megfelelően, ivóvíz célú felhasználás (nyersvíz biztosítása talajvíz-dúsítás) céljából, maximálisan 4000 köbméter/nap mennyiségben a helyi Vízmű részére továbbra is folyamatos, így a most megvalósult állami támogatású rendkívüli vízpótlási beavatkozásokkal csak időt lehetett nyerni. Azt is tudni kell, hogy a jelenlegi kiemelten aszályos időszakban ma már csak ezen vízmennyiség kerül továbbadásra, mert a jogszabályban meghatározott – a BSHE által az illetékes természetvédelmi hatósággal szintén felülvizsgáltatni kívánt - ökológiai vízigényt sem tudja már ezen felül a KDV-VIZIG biztosítani. A megnyugtató, ám hosszabb távon egyáltalán nem végleges megoldás a két héten belül megérkező tartós és jelentős csapadék, vagy ennek hiányában a vízkivétel időleges leállítása.

Tudni kell azt is, hogy ha a helyi sokszínű vízi élővilág és benne a kiemelkedő értékű, nemzeti kincsnek minősülő halállomány Maconkán megsemmisül, akkor – túl a sok százmilliós károkon – a vízminőség-változás okán természetesen a most továbbengedett nyersvíz ivóvíz-előállítás célú felhasználása is azonnal ellehetetlenül.

Tájékoztatónk keretében ismét szeretnék megemlíteni - megismerve a közösségi fórumok egyes ismerethiányból fakadó, öncélú, vagy szándékosan hangulatkeltő posztjait -, hogy nem tarjuk méltányosnak, ha a térségi vízminőséget és a vízellátási biztonságot valós tényekre, bizonyítékokra történő egyidejű alapozás nélkül bárki „egy az egyben” összeköti a maconkai horgászattal, vagy az itt is alkalmazott egyes horgászati technikákkal. Bátonyterenye ivóvíz-ellátási és vízminőségi kérdése a több száz helyi lakos egyesületi tag okán számunkra továbbra is létkérdés, éppen ezért képviseljük a valódi közérdeket és teszünk áldozatokat annak érdekében, hogy mindenki számára hosszú távú, megnyugtató megoldás születhessen.

Mivel az aszály már évek óta a mindennapok része a térségben is, ezért a jövőt illetően a vízellátás biztonsága, valamint az újabb, potenciális vis maior esetek megelőzése és kezelése érdekében kiemelten fontosnak tarjuk már a közeli jövőben a Felső-Zagyva biodiverzitás biztonsága, vízmegtartása és okszerű vízhasznosítása, kapcsoltan vízszabályozása, a kapcsolódó turisztikai fejlesztések megalapozása (együtt: vízrendezés) érdekében az új műszaki és szabályozási megoldások kialakítását és a szükséges fejlesztések elvégzését. E vízrendezési megoldás számunkra is legfontosabb része az egészséges ivóvíz, a biztonságos ivóvíz-ellátás biztosítása, majd a teljes Felső-Zagyva és vizei okszerű, komplex jóléti célú fejlesztése, hasznosítása és természeti értékeinek megőrzése az e vizekhez kilátogató jelentős számú helyi állampolgár és a turisták nyugalma, hasznos szabadidő-eltöltése, rekreációja, szórakozása érdekében. A BSHE ezúton is kinyilvánítja, hogy a Felső-Zagyva komplex vízrendezése, mint célprojekt tárgyában együtt kíván működni a térség valamennyi önkormányzatával, civil szervezetével, az illetékes hivatalokkal, hatóságokkal és ennek érdekében felkérte a térségi országgyűlési képviselőt a társadalmi egyeztetés mielőbbi elindítására.

Zárásul ezúton is köszönjük a helyi összefogást, a védekezésben, kárelhárításban résztvevő munkatársak és önkéntes horgásztársak önzetlen segítségét, a KDV-VIZIG szakembereinek gyors és hatékony beavatkozását, a vízpótlás bázisain működő horgászszervezetek és Mátraterenye lakosainak, Önkormányzatának megértését, akik munkájukkal, vagy éppen a helyzet elfogadásával segítették a Maconkát fenyegető ökológiai katasztrófa elhárítását, egyben Bátonyterenye, Rákócziánya és Mátraverebély esetében az ivóvízellátás biztosítását is. Köszönjük mindenkinek, aki meghallgatta a „másik oldalt”, annak érveit és még hisz a szolidaritásban, a térségi közösségi összefogás erejében is.

Az általunk javasolt rendezési megoldást hamarosan közzétesszük. Maconka, a Felső-Zagyva és annak valamennyi vízterülete élni akar, sőt a helyi közösségek és az ide látogatók szerteágazó rekreációs igényeinek kiszolgálása érdekében tovább épülni-szépülni is szeretne. Egy biztos, hogy mi mindent meg fogunk tenni mindezért, közös jövőnk, gyermekeink érdekében. Ne feledjük: együtt nem csak többen, hanem többek vagyunk!

***

BSHE Elnöksége

Bátonyterenye, 2022. szeptember 14.